



Glanzende houtmierge

# Houtaantaster

## De glanzende houtmier

In ons vakgebied komen we twee soorten mieren tegen die hout in gebouwen aantasten: de glanzende houtmier, *Lasius fuliginosus* (Latreille, 1798) en de boommier (voorheen ook wel bruine mier genoemd) *Lasius brunneus* (Latreille, 1798). In dit nummer gaan we dieper in op de glanzende houtmier, in het volgende nummer op de boommier.

### Uiterlijk

De mieren zijn pikzwart en glanzend, de mannetjes en de koninginnen hebben gedeeltelijk berookte (dit is een ander woord voor: halfdoorzichtige) vleugels. Als je de mieren tussen duim en wijsvinger fijnwrijft ruik je een citroenachtige geur. Werksters zijn 3,5 – 5 mm, mannetjes 4,5 – 5 mm, koninginnen 5 - 6 mm.

### Ontwikkeling

In de vrije natuur komt een mierenkolonie in de winterperiode tot rust. Maar bevindt een kolonie zich in een gebouw, dan gaat de ontwikkeling door. Voorwaarde is wel dat er voldoende voedsel aanwezig is, bijvoorbeeld hout dat aangetast is door schimmel.

De koningin van de glanzende houtmier dringt het nest binnen van de schaduwmier *Lasius umbratus* (Nylander, 1846). De jonge koningin is niet in staat om als eenling een nieuw nest te stichten, ze heeft hierbij hulp nodig van de werksters van de schaduwmier. Eenmaal in het nest doodt zij de aanwezige koningin van de schaduwmier en begint haar eieren af te zetten, die dan verzorgd worden door de werksters van de schaduwmier. Op den duur wordt het nest van de schaduwmier overgenomen door de glanzende houtmier. De bruidsvlucht -de

vlucht van de koninginnen in wording en de mannetjes op een drukkende zomerse dag waarbij de koningin voldoende sperma opslaat voor de rest van haar leven - vindt plaats van mei tot en met augustus.

### Honkvast

De glanzende houtmier is honkvast en verdedigt zijn nest tegen indringers door reuksporen af te geven. Het is een fanatieke bladluizenmelker die jarenlang hetzelfde foerageerpad gebruikt, bijvoorbeeld de stam van een eik waarin zich een bladluizenkolonie bevindt. Dit is een goed voorbeeld van een voedselbron waar glanzende houtmieren voor een groot deel van het jaar op kunnen teren. De afstand van het nest tot de foerageerplaats kan vrij ver zijn. Afstanden van 10 tot 25 meter zijn geen uitzonderingen. Als de werksters van de glanzende houtmier de taken van de werksters van de schaduwmier hebben overgenomen, bouwen ze met aarde en houtdeeltjes gemengd met speeksel een nest. Dit wordt vaak gebouwd in boomstronken die in slechte staat verkeren, veelal verzwakte bomen. Ook hout dat tijdens de bouw in de kruipruimte is achtergebleven, kan een mooie nestplaats vormen. Vocht en slechte ventilatie in een kruipruimte zorgen ervoor dat het overge-

bleven hout gaat schimmelen. Hierdoor wordt het zachter, poreuzer en voor de mieren -door toevoeging van speeksel- makkelijk te verwerken tot een brij.

### Voorkomen

Komt de soort voor in gebouwen en is het gemakkelijk bereikbaar, dan kan meestal worden volstaan met het opruimen van het hout dat in een kruipruimte is achtergebleven. Dan is bestrijding in de meeste gevallen niet nodig. Is bestrijding toch noodzakelijk, dan kan hiervoor een middel op basis van een synthetische pyrethroïde worden gebruikt. Is het nest niet bereikbaar, bijvoorbeeld omdat het zich in een spouw bevindt, dan moet geprobeerd worden om de mieren op een lokstof te laten lopen. Wanneer bekend is waar zich de opening bevindt waarlangs de mieren naar binnen lopen, kan deze behandeld worden met een mierenpoeder. Bij beide methoden brengen de mieren het middel het nest in waardoor de larven en de werksters worden gedood.

De kruipruimte moet na de bestrijding worden schoongemaakt en bouwtechnisch moet de ventilatie worden verbeterd om herhaling uit te sluiten. In de vrije natuur is bestrijding van de glanzende houtmier niet nodig. #

## 'Regen doodt larven malariamug'

WAGENINGEN - Regenval is dodelijk voor veel larven van de malariamug. Dat concluderen onderzoekers van de Wageningen Universiteit en het Kenya Medical Research Institute na gezamenlijk onderzoek. Tot nu toe werd aangenomen dat malaria-

muggen goed gedijen bij veel regen. Uit het onderzoek blijkt dat regenval de overlevingskansen van muggenlarven flink verkleint. Tijdens een regenachtige nacht sterft gemiddeld 23 procent van de jongste larven van de malariamug en legt 9 procent van de oudere larven het loodje. De sterftcijfers tijdens een droge nacht zijn aanzienlijk lager. De wetenschappers deden hun onderzoek in Afrika.

### Poeltjes

De klimaatverandering heeft gevolgen voor de mug, die malaria overbrengt op mensen. Meer regen zal leiden tot meer en langer bestaande broedplaatsen, zoals poeltjes. Tegelijk zullen de malariamuggenlarven te kampen krijgen met grotere sterfte. Daardoor zal de volwassen populatie malariamuggen kleiner zijn, aldus de onderzoekers. #